

Dinàmica: “*Informació bàsica sobre el VIH/sida (II)*”¹. Mecanismes de transmissió.

Dinàmica: “*Informació bàsica sobre el VIH/sida (II)*”¹. Mecanismes de transmissió.

*L'estructura de la dinàmica que a continuació es detalla és una proposta de treball que des del Departament de Formació i Prevenció de **SIDA STUDI** suggerim. Aquesta estructura, de la mateixa manera que els conceptes clau que s'hi inclouen, és susceptible de canvi segons el criteri de l'educador/a. Qualsevol aportació, comentari o dubte que vulgueu compartir amb **SIDA STUDI** podeu fer-nos-el arribar a través de l'adreça de correu electrònic n_prevencio@sidastudi.org.*

Objectius:

- Oferir informació contrastada sobre els mecanismes de transmissió del VIH i els mètodes existents de prevenció
- Treballar la prevenció del VIH no només des de la perspectiva del risc 0, sinó incorporant també el paradigma de la reducció de riscos i danys

Durada: 20 – 30 minuts

Destinatari: joves de dins i fora de l'àmbit escolar, persones amb discapacitat intel·lectual lleu, pares i mares, formadors/es

Espai: una sala prou àmplia perquè els nois i noies puguin seure còmodament

Material: pissarra i guixos de colors

Metodologia: explicació a la pissarra

Desenvolupament de l'activitat:

La dinàmica s'inicia reunint el grup en semicercle davant de la pissarra. L'educador/a començarà realitzant una explicació dels conceptes clau sobre líquids potencialment transmissors del VIH (sang, semen i flux vaginal) i aquells que no ho són. A continuació, es definirà el concepte de mecanisme de transmissió (el qual apareixerà repetidament durant el transcurs d'aquesta dinàmica). Un cop finalitzada l'explicació, s'abordaran aquells conceptes relacionats amb els mecanismes de transmissió per sang i la transmissió vertical (mare – fill/a).

Acabada aquesta part, l'educador/a iniciarà un nou bloc dedicat exclusivament a la transmissió del VIH a través de les relacions sexuals. Per a això, exposarà aquells conceptes clau relacionats amb la pell (i la seva funció protectora), les mucoses i la interacció d'aquestes amb un líquid potencialment transmissor en el mecanisme de transmissió del VIH. A partir d'aquesta definició s'establiran quines pràctiques sexuals són de risc (indicant per a qui és el risc), quines no i quin és el grau de risc de cadascuna d'elles.

---

¹ Aquesta dinàmica ha estat elaborada per **SIDA STUDI** com a part d'una acció educativa global. Els conceptes clau que s'hi treballen es basen, en moltes ocasions, en els coneixements adquirits en altres dinàmiques anteriors (segons l'ordre en l'esquema de l'acció educativa que **SIDA STUDI** proposa). Si es desitja treballar aquesta dinàmica de manera independent, **SIDA STUDI** recomana que es realitzi una revisió dels conceptes clau tractats en les altres dinàmiques per poder incloure-hi aquells que posseeixen relació amb els que aquí es tracten.

Dinàmica: “Informació bàsica sobre el VIH/sida (II)”¹. Mecanismes de transmissió.

Un cop concretades les quatre úniques pràctiques sexuals de risc (penetració anal, penetració vaginal, fel·lació i cunnilingus) l'educador/a exposarà cadascun dels mètodes que prevenen la transmissió del VIH en cadascuna de les pràctiques.

Per concloure la dinàmica, l'educador/a explicarà les diverses maneres de reduir el risc² de transmissió del VIH en cadascuna de les pràctiques sexuals que podrien permetre el pas del VIH d'un cos a un altre.

Rol de l'educador/a: detectar els coneixements teòrics previs sobre el VIH i aclarir-los

Escales relacionades³: coneixements; actituds cap a les mesures preventives

Conceptes clau:

- El VIH/sida com a infecció relacionada amb els concepte de Sexualitat i, per tant, lligat a les tres dimensions (plaer, emocions/sensacions i gestió de riscos). Per parlar del VIH/sida com un risc vinculat a la Sexualitat és necessari començar parlant de plaer i sentiments
- Les situacions reals, el que està passant fora de l'aula, la vida real, com a referents per explicar el procés de transmissió del VIH i el desenvolupament de la infecció
- L'educador/a com a figura facilitadora d'alternatives durant el procés d'explicació de la transmissió del VIH
- La personalització del virus com a enfocament clau per a l'explicació del procés de transmissió (“el virus menja, es reproduïx, no li importa, etc.”)
- El mecanisme de transmissió, és a dir, la presència d'un líquid potencialment infecciós i una porta d'entrada com a requisit necessari i indispensable perquè existeixi la possibilitat de transmissió del VIH
- Definició de pràctica de risc com aquella pràctica en què un dels líquids amb capacitat de transmetre el VIH⁴ d'una persona de la qual es desconeix el seu estat serològic enfront del VIH entra en contacte amb una de les portes d'entrada d'una altra persona (una ferida oberta i/o una mucosa⁵), permetent el pas del VIH al torrent sanguini
- Qualsevol objecte que tingui presència de sang fresca d'un organisme VIH+ o d'estat serològic enfront del VIH desconegut i que entri en contacte amb ferides o alguna mucosa d'un altre organisme⁶ com a vehicle de transport del VIH d'un cos a un altre
- L'aire com a medi no apte per a la supervivència del VIH
- La llet materna com a líquid amb capacitat de transmissió del VIH
- Les pràctiques sexuals en què existeixi risc⁷ de transmissió del VIH com a principal mitjà d'infecció en l'actualitat, molt per sobre de les sanguínies

---

² Noteu la diferència entre reduir i prevenir/evitar el risc.

³ Les Accions Educatives de **SIDA STUDI** es basen en el Model ASE (Action Self-Efficacy) proposat per De Vries (1988) com a marc conceptual. Les dinàmiques que les integren i que aquí descrivim es fonamenten sobre un conjunt d'escales, nivells o dimensions que es deriven d'aquest marc teòric i que **SIDA STUDI** recull durant l'avaluació de resultats. Aquest conjunt de dimensions sobre les quals **SIDA STUDI** fomenta les seves intervencions corresponen a: autoeficàcia i percepció de control, costos i beneficis, coneixements, actituds cap a les mesures preventives, norma subjectiva i percepció de risc i gravetat.

⁴ De major capacitat a menor capacitat de transmissió: sang, semen i fluix vaginal.

⁵ De més fràgil a menys fràgil: el recte, la vagina, el gland i l'interior de la boca.

⁶ Les fulles d'afaitar, les xeringues, els raspalls de dents...

⁷ Pràctiques sexuals amb risc de transmissió del VIH : penetració anal, penetració vaginal, fel·lació i cunnilingus (si es realitzen sense cap mètode de prevenció del VIH).

Dinàmica: “Informació bàsica sobre el VIH/sida (II)”¹. Mecanismes de transmissió.

- La pell com a òrgan protector que ens aïlla de la majoria d'agents patògens de l'exterior (inclòs el VIH)
- Les pràctiques sexuals on no existeixi un líquid transmissor del VIH o aquest no entri en contacte amb cap ferida oberta o cap mucosa com a pràctica sexual sense risc d'infecció per VIH (petons, carícies, masturbació mútua...)
- Els mètodes de prevenció per a cadascuna de les pràctiques de risc de transmissió del VIH són: el preservatiu per a penis en la penetració anal, la penetració vaginal i la fel·lació, el preservatiu per a vagina en la penetració vaginal, i la banda de làtex per al cunnilingus
- La reducció de riscos com a via alternativa de prevenció del VIH: l'ús de lubricants per a les pràctiques sexuals en què s'impliquin les mucoses més fràgils, la realització de pràctiques sexuals de menor risc sense protecció enfront de les de major risc, evitar ejacular directament sobre d'una mucosa, etc.

SIDASTUDI

Associació declarada d'utilitat pública
Bisbe Laguarda, 4 – 08001 Barcelona
Tel: +34 93 268 14 84 - Fax: +34 93 268 14 84
www.sidastudi.org

